

Lieta C-189/21**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2021. gada 26. marts

Iesniedzējtiesa:*College van Beroep voor het bedrijfsleven***Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2021. gada 23. marts

Prasītāja:*R. en R.***Atbildētājs:***Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit***Pamatlietas priekšmets**

Prasība, kas celta par atbildētāja lēmumu, ar kuru saskaņā ar *Uitvoeringsregeling rechtstreekse betalingen GLB* (KLP tiešo maksājumu piemērošanas noteikumi) prasītājai tika noteikts samazinājums par savstarpējās atbilstības neievērošanu 3 % apmērā attiecībā uz tiešajiem maksājumiem, kas pieprasīti par 2018. gadu, neatļauta augu aizsardzības līdzekļa izmantošanas dēļ.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Tiesību aktos paredzētajās apsaimniekošanas prasībās (turpmāk tekstā arī – “SMR”) 10, kas ir noteiktas Regulas Nr. 1306/2013 II pielikumā, ir atsauce vienīgi uz Regulas Nr. 1107/2009 55. panta pirmo un otro teikumu, saskaņā ar kuriem augu aizsardzības līdzekļi ir jālieto pareizi. Iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai šīs SMR ir jāinterpretē tādējādi, ka tās attiecas arī uz situāciju, kurā ir izmantots augu aizsardzības līdzeklis, kas attiecīgajā dalībvalstī nav atļauts.

Prejudiciālais jautājums

Vai apsaimniekošanas prasības (SMR) 10, kas noteiktas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1306/2013 (2013. gada 17. decembris) par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un Padomes Regulu (EEK) Nr. 352/78, (EK) Nr. 165/94, (EK) Nr. 2799/98, (EK) Nr. 814/2000, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 485/2008 atcelšanu II pielikumā, un kurās ir atsauce uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1107/2009 (2009. gada 21. oktobris) par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK, 55. panta pirmo un otro teikumu, ir jāinterpretē tādējādi, kā šīs apsaimniekošanas prasības attiecas arī uz situāciju, kurā ir izmantots augu aizsardzības līdzeklis, kas attiecīgajā dalībvalstī nav atļauts saskaņā ar pēdējo minēto regulu?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Padomes Direktīva 91/414/EEK (1991. gada 15. jūlijs) par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū: 7. un 8. apsvērums, 3. pants

Padomes Regula (EK) Nr. 1782/2003 (2003. gada 29. septembris), ar ko izveido kopīgus tiešā atbalsta shēmu noteikumus saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, un groza Regulas (EEK) Nr. 2019/93, (EK) Nr. 1452/2001, (EK) Nr. 1453/2001, (EK) Nr. 1454/2001, (EK) Nr. 1868/94, (EK) Nr. 1251/1999, (EK) Nr. 1254/1999, (EK) Nr. 1673/2000, (EEK) Nr. 2358/71 un (EK) Nr. 2529/2001: 3. pants, III pielikuma SMR 9

Padomes Regula (EK) Nr. 73/2009 (2009. gada 19. janvāris), ar ko paredz kopējus noteikumus tiešā atbalsta shēmām saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, kā arī groza Regulas (EK) Nr. 1290/2005, (EK) Nr. 247/2006, (EK) Nr. 378/2007 un atceļ Regulu (EK) Nr. 1782/2003: 4. pants, II pielikuma SMR 9

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1107/2009 (2009. gada 21. oktobris) par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK: 7., 8. un 35. apsvērums, 28. un 31. pants, 55. panta pirmais un otrais teikums, 83. pants

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1306/2013 (2013. gada 17. decembris) par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un Padomes Regulu (EEK) Nr. 352/78, (EK) Nr. 165/94, (EK) Nr. 2799/98, (EK) Nr. 814/2000, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 485/2008 atcelšanu: 53., 54. un 59. apsvērums, 91.–93. pants, II pielikuma SMR 10

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1310/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko nosaka konkrētus pārejas posma noteikumus par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA),

groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013 attiecībā uz līdzekļiem un to sadalījumu 2014. gadam un groza Padomes Regulu (EK) Nr. 73/2009 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1307/2013, (ES) Nr. 1306/2013 un (ES) Nr. 1308/2013 attiecībā uz to piemērošanu 2014. gadā: 16. apsvērumš

Atbilstošās valsts tiesību normas

Uitvoeringsregeling rechtstreekse betalingen GLB (turpmāk tekstā – “KLP tiešo maksājumu piemērošanas noteikumi”): 3.1. panta 1. punkts, 3. pielikuma 10.1. un 10.2. iedaļa

Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Likums par augu aizsardzības līdzekļiem un biocīdiem produktiem, turpmāk tekstā arī – “Wgb”): 20. panta 1. un 3. punkts

Īss pamatlīetas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 2018. gada 20. martā prasītāja (*R en R*) iesniedza atbildētājam (*Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit* [lauksaimniecības, dabas aizsardzības un pārtikas kvalitātes ministrs, Nīderlande]) pieteikumu par tiešo maksājumu izmaksu.
- 2 2018. gada 11. oktobrī *Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit* (turpmāk tekstā – “NVWA”) (Nīderlandes Pārtikas produktu un patēriņa preču drošuma iestāde) konstatēja, ka prasītāja izmanto augu aizsardzības līdzekli *MECOP PP-2*. Tā sastāvā ir aktīvā viela *Mecoprop-P*. No *College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden* (turpmāk tekstā – “Ctgb”) (Augu aizsardzības līdzekļu un biocīdo produktu atļaujas izsniegšanas komiteja, Nīderlande), kuras kompetencē ietilpst Likuma par augu aizsardzības līdzekļiem un biocīdiem produktiem piemērošana, tīmekļvietnes izriet, ka *MECOP PP-2* atļaujas termiņš ir beidzies 2016. gada 30. janvārī. Pārdošanas termiņš (pēdējais iespējamais pārdošanas datums līdzeklim, kuram ir beidzies [atļaujas] termiņš) bija noteikts 2016. gada 30. jūlijs un lietošanas termiņš (termiņš, kurā vēl var tikt izlietoti līdzekļa atlikušie krājumi) – 2017. gada 30. janvāris.
- 3 Ar 2019. gada 4. aprīļa lēmumu atbildētājs saskaņā ar KLP tiešo maksājumu piemērošanas noteikumiem piemēroja samazinājumu par savstarpējās atbilstības neievērošanu 3 % apmērā attiecībā uz tiešajiem maksājumiem, kas ir piešķirami prasītājai par 2018. gadu, jo prasītāja bija izmantojusi neatļautu augu aizsardzības līdzekli. Ar 2019. gada 21. augusta lēmumu (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”) atbildētājs kā nepamatotu noraidīja prasītājas par šo iesniegto sūdzību.
- 4 Apstrīdētajā lēmumā atbildētājs norādīja, ka prasītāja ir pārkāpusi savstarpējās atbilstības noteikumu. Proti, tas uzskata, ka uz neatļautu augu aizsardzības līdzekļa izmantošanu attiecas Regulas Nr. 1306/2013 II pielikuma SMR 10.

- 5 Par apstrīdēto lēmumu prasītāja cēla prasību iesniedzējtiesā.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 6 Prasītāja atzīst, ka tā ir izmantojusi (vairs) neatļautu augu aizsardzības līdzekli un tādējādi ir pārkāpusi Regulas Nr. 1107/2009 28. pantu. Tomēr tā uzskata, ka atbildētājs tai ir nepamatoti noteicis samazinājumu par savstarpējās atbilstības neievērošanu, jo uz (nepareizu) neatļauta augu aizsardzības līdzekļa izmantošanu neattiecoties Regulas Nr. 1306/2013 II pielikuma SMR 10. Prasītāja uzskata, ka, izmantojot neatļautu augu aizsardzības līdzekli, tiekot pārkāpts Regulas Nr. 1107/2009 28. pants, saskaņā ar kuru augu aizsardzības līdzekli nelaiž tirgū vai nelieto, ja vien tam nav piešķirta atļauja. Tas nenozīmējot, ka tā būtu pārkāpusi Regulas Nr. 1107/2009 55. pantā paredzētās pamatprasības. No Regulas Nr. 1306/2013 II pielikuma un it īpaši no SMR 10 skaidri izrietot, ka šajā ziņā ir jābūt Regulas Nr. 1107/2009 55. panta pirmā un otrā teikuma pārkāpumam. Regulas Nr. 1107/2009 28. pants neesot minēts Regulas Nr. 1306/2013 II pielikumā, līdz ar to šīs tiesību normas pārkāpums neesot savstarpējās atbilstības noteikuma pārkāpums. Tālāk prasītāja norāda, ka Regulas Nr. 1107/2009 28. pants, no vienas puses, un šīs regulas 55. pants, no otras puses, attiecas uz divām atšķirīgām darbībām un ka abas darbības arī saskaņā ar *Wgb* 20. pantu varētu radīt patstāvīgus pārkāpumus.
- 7 Atbildētājs it īpaši balstās uz SMR 10 sistēmisku interpretāciju, kurā Regulas Nr. 1107/2009 55. pantam ir galvenā loma. Tas uzskata, ka uz (nepareizu) neatļauta augu aizsardzības līdzekļa izmantošanu attiecas šīs SMR. Regulas Nr. 1107/2009 55. pantā esot paredzēts vispārīgs pienākums visus augu aizsardzības līdzekļus izmantot pareizi. Nekas neļaujot uzskatīt, ka uz neatļautiem augu aizsardzības līdzekļiem šis pienākums neattiektos. Atbildētājs uzskata, ka neatļauta augu aizsardzības līdzekļa gadījumā *per definitionem* nevar būt pareiza līdzekļa izmantošana. Saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 55. pantu tā ietverot tostarp saskaņā ar šīs regulas 31. pantu noteikto nosacījumu ievērošanu. Regulas Nr. 1107/2009 31. pantā esot reglamentēts atļaujas saturs. Ar neatļauta augu aizsardzības līdzekļa izmantošanu netiktu izpildītas šīs tiesību normas prasības, jo tās ir noteiktas tikai attiecībā uz atļautajiem augu aizsardzības līdzekļiem.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 8 Starp lietas dalībniekiem nav strīda par to, ka augu aizsardzības līdzeklim *MECOP PP-2* atļauja ir zaudējusi spēku 2016. gada 30. janvārī un ka maksimālais lietošanas termiņš bija beidzies brīdī, kad prasītāja šo līdzekli izmantoja. Tādējādi prasītāja atzīst, ka tā ir pārkāpusi Regulas Nr. 1107/2009 28. pantu.
- 9 Saskaņā ar Regulas Nr. 1306/2013 91.–93. pantu tāda lauksaimnieka, kāda ir prasītāja, pieprasīto tiešo maksājumu pilnīga piešķiršana ir atkarīga no savstarpējās atbilstības noteikumu ievērošanas. Rodas jautājums, vai atbildētājam

bija tiesības prasītājam neatļaut augu aizsardzības līdzekļa izmantošanas dēļ noteikt samazinājumu par savstarpējās atbilstības neievērošanu. Saskaņā ar Regulas Nr. 1306/2013 93. panta 1. punktu II pielikumā minētie savstarpējās atbilstības noteikumi ietver Savienības tiesību aktos paredzētās obligātās apsaimniekošanas prasības. Tātad šim II pielikumam (un nevis valsts īstenošanas piemērošanas noteikumiem) ir nozīme šajā lietā attiecībā uz jautājumu, vai pastāv savstarpējās atbilstības noteikumi.

- 10 Regulas Nr. 1306/2013 II pielikumā SMR 10 ir atsauce uz Regulas Nr. 1107/2009 55. panta pirmo un otro teikumu; šīs regulas 28. pants tajās nav minēts. Saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 28. pantu, kas attiecas uz atļaujas piešķiršanu laišanaī tīrgū un lietošanai un kurš ietilpst III nodaļas 1. iedaļā "Atļaujas piešķiršana", augu aizsardzības līdzekli nelaiž tīrgū vai nelieto, ja vien tam attiecīgajā dalībvalstī nav piešķirta atļauja. Saskaņā ar Regulas Nr. 1107/2009 55. panta pirmo un otro teikumu, kas attiecas uz augu aizsardzības līdzekļu lietošanu un kurš ietilpst III nodaļas 2. iedaļā "Lietošana un informēšana", augu aizsardzības līdzekļi ir jālieto pareizi, kas ietver labu augu aizsardzības prakses piemērošanu un lietošanas nosacījumu izpildi. No šo tiesību normu formulējuma un to vietas Regulas Nr. 1107/2009 III nodaļā var secināt, ka šīs tiesību normas attiecas uz divām savstarpēji atšķirīgām darbībām. Atbildētāja uzskats, ka Regulas Nr. 1107/2009 55. pantā ir ietverts vispārīgs pienākums visus augu aizsardzības līdzekļus lietot pareizi, šķiet ar to grūti savienojams. Proti, saskaņā ar šo uzskatu Regulas Nr. 1107/2009 28. pantā reglamentētais aizliegums lietot neatļautu augu aizsardzības līdzekli būtu lieks un tādējādi bez nozīmes, jo šis aizliegums tad jau būtu ietverts šīs regulas 55. pantā. Tādēļ Regulas Nr. 1306/2013 II pielikuma SMR 10 gramatiskā interpretācija nozīmē, ka tās nav piemērojamas gadījumā, ja tiek izmantots neatļauts augu aizsardzības līdzeklis. Tomēr šai interpretācijai ir paradoksālas un, iespējams, nevēlamas sekas, ka nevar tikt noteikts samazinājums par savstarpējās atbilstības neievērošanu, ja lauksaimnieks ir izmantojis neatļautu augu aizsardzības līdzekli, lai gan tas ir iespējams atļautu augu aizsardzības līdzekļa nepareizas izmantošanas gadījumā.
- 11 Ņemot vērā mērķus, kurus ir paredzēts sasniegt ar Regulas Nr. 1107/2009 tiesību normām par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, un Regulā Nr. 1306/2013 paredzētos savstarpējās atbilstības mērķus, it īpaši vides un sabiedrības veselības, dzīvnieku un augu veselības aizsardzību, kā arī ilgtspējīgas lauksaimniecības attīstību, nav loģiski, ka šī savstarpējās atbilstības sistēma attiecas vienīgi uz situāciju, kurā tiek izmantots atļauts augu aizsardzības līdzeklis, nevis uz situāciju, kurā tiek izmantots neatļauts augu aizsardzības līdzeklis. Interpretācija, kas ir balstīta uz Regulu Nr. 1306/2013 un Nr. 1107/2009 mērķiem, nozīmē, ka uz Regulas Nr. 1306/2013 II pielikuma SMR 10 attiecas arī uz situāciju, kurā tiek izmantots neatļauts augu aizsardzības līdzeklis.
- 12 Šajā kontekstā *College van Beroep voor het bedrijfsleven* [Administratīvā sociālekonomisko lietu apelācijas tiesa] atsaucas arī uz Regulām Nr. 1782/2003 un Nr. 73/2009, kas bija spēkā pirms Regulas Nr. 1306/2013 pieņemšanas. Tajās SMR 9 (kas atbilst Regulas Nr. 1306/2013 SMR 10) attiecas uz Direktīvas 91/414

3. pantu. Tajā bija paredzēts, ka var tikt izmantots tikai atļauts augu aizsardzības līdzeklis (1. punkts) un ka augu aizsardzības līdzekļi ir jāizmanto pienācīgi (3. punkts). Tā kā nav precizējuma saistībā ar grozīto pieeju Regulā Nr. 1107/2009, iesniedzējtiesai nav skaidrs, vai Savienības likumdevējs ir uzskatījis, ka atsauce uz Regulas Nr. 1107/2009 55. panta pirmo un otro teikumu Regulas Nr. 1306/2013 SMR 10 ir pietiekama, lai tā attiektos arī uz situāciju, kurā tiek izmantots neatļauts augu aizsardzības līdzeklis, vai arī tas ir tieši vēlējies, lai šī situācija nebūtu iekļauta.

- 13 Visbeidzot *College van Beroep voor het bedrijfsleven* norāda, ka no Regulas Nr. 1306/2013 59. apsvēruma izriet, ka atbalsta saņēmējiem ir skaidri jāsaprot savi atbilstības pienākumi saistībā ar savstarpējās atbilstības noteikumiem. Rodas jautājums, kādā mērā lauksaimnieks var skaidri saprast šos pienākumus, ja SMR 10 interpretācija ir balstīta nevis uz Regulu Nr. 1306/2013 un Nr. 1107/2009 formulējumu, bet galvenokārt uz to mērķiem un kontekstu.